

2023-05-22

li.remissvar@regeringskansliet.se
li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Ert dnr: LI2023/01786

Handläggare: Lars Sandberg

Svensk Kollektivtrafiks remissvar angående Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – för tillgänglighet och beredskap (Ds 2023:3)

Svensk Kollektivtrafik är bransch- och intresseorganisation för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna och länstrafikbolagen i Sverige. Normalår görs mer än 1,7 miljarder resor i våra medlemmars trafik, vilket motsvarar 99 % av landets busstrafik och 90 % av landets persontågstrafik. Kollektivtrafiken har kommit mycket långt i arbetet mot fossilfrihet. Den upphandlade busstrafiken drivs i dag till 95 procent av förnybara drivmedel eller el. Spårvagns- och tunnelbanetrafiken drivs helt med el och tågtrafiken drivs nästan helt med el.

Sammanfattning av förslag i utredningen som berör kollektivtrafiken

Utredaren har haft till uppdrag att analysera och föreslå en långsiktigt hållbar inriktning för statens ansvar för flygplatserna i Sverige, så att behoven av en grundläggande tillgänglighet för medborgare, näringsliv och samhällsviktigt flyg tillgodoses i hela landet. Uppdraget har omfattat det nationella basutbudet av flygplatser och de statliga finansiella stöden till icke statliga flygplatser.

För att säkerställa viktig infrastruktur och samhällsviktig verksamhet för Sverige bör staten ta ett större ansvar för flygplatssystemet. Staten bör enligt utredningen stödja de icke statliga flygplatserna genom ett stöd som täcker del av det ekonomiska underskottet av verksamheten.

För att de icke statliga flygplatserna ska kunna ta del av dessa bidrag föreslår utredaren att vissa krav och villkor bör uppfyllas. De krav och villkor som ska uppfyllas innebär att flygplatserna ska bedriva en hållbar och fossilfri verksamhet, ha en god tillgänglighet, ha en hög effektivitet samt hålla en god beredskap för samhällsviktig luftfart.

Ett av dessa villkor påverkar kollektivtrafiken, god tillgänglighet. Utredaren föreslår att villkoret god tillgänglighet ska vara att "Flygplatsen ska verka för att göra det möjligt för medborgare och näringsliv att åka kollektivtrafik till och från flygplatsen."¹

Om stödmottagaren inte uppfyller sin skyldighet enligt villkoren bör Trafikverket kunna innehålla eller kräva tillbaka hela eller delar av lämnat stöd.

---

¹ S.239

2023-05-22

Svensk Kollektivtrafiks synpunkter

Svensk Kollektivtrafik kommer bara att lämna synpunkter på de förslag som berör kollektivtrafiken.

Svensk Kollektivtrafik ställer sig positiv till förslaget om att införa ett villkor om god tillgänglighet för att de icke statliga flygplatserna ska kunna ta del av det statliga bidraget som syftar till att täcka del av det ekonomiska underskottet av flygplatsverksamheten, däremot anser vi att villkoret om god tillgänglighet: "Flygplatsen ska verka för att göra det möjligt för medborgare och näringsliv att åka kollektivtrafik till och från flygplatsen" måste kompletteras. Vi anser att villkoret ska kompletteras med att flygplatsen i samverkan med den regionala kollektivtrafikmyndigheten ska skapa goda förutsättningar för medborgare och näringsliv att åka kollektivtrafik till och från flygplatsen.

Det kan bland annat handla om att erbjuda de regionala kollektivtrafikmyndigheternas busstrafik attraktiva hållplatslägen nära avgångs- och ankomsthallarna vid flygplatsen samt att informera om avgångstider och hållplatslägen inne i och utanför flygplatsbyggnaden samt på flygplatsens webbsida.

Vi kan konstatera att villkoret om god tillgänglighet enligt utredarens förslag blir svår att följa upp och med stor sannolikhet kommer att bli till intet förpliktigande eftersom flygplatsen bara "ska verka för att göra det möjligt", vilket i sin tur gör att Trafikverket inte kan hålla inne eller kräva tillbaka hela eller delar av lämnat stöd. Genom att komplettera villkoret om god tillgänglighet blir det möjligt att följa upp villkoret.

Svensk Kollektivtrafik vill i detta sammanhang peka på att stationsavgiften vid Arlanda strider mot villkoret god tillgänglighet som innebär att "Flygplatsen ska verka för att göra det möjligt för medborgare och näringsliv att åka kollektivtrafik till och från flygplatsen." Svensk Kollektivtrafik anser att stationsavgiften ska tas bort eller finansieras av staten. Vi anser att regeringen ska initiera en förhandling med A-Train om att ta bort stationsavgiften för all tågtrafik som trafikerar stationen. Om det inte är möjligt att komma överens anser vi att staten ska finansiera stationsavgiften fullt ut. Om staten ingår ett dåligt avtal ska staten ta den fulla kostnaden för avtalet. Vi anser att denna kostnad så långt möjligt bör täckas med statens intäkter från den royalty som staten får från A-Train på de vinster som uppstår i trafiken på Arlandabanan.

Svensk Kollektivtrafik vill i detta sammanhang även understryka att det är mycket viktigt att staten inte ska ingå OPS-avtal eller liknande avtal som innebär att kollektivtrafikens kostnader ökas och kollektivtrafikens andel av resandet hålls nere för att inte motverka minskningen av klimatutsläppen, hindra utvecklingen mot vidgade arbetsmarknadsregioner och försvåra för möjligheterna att minska trängseln och köerna i infrastrukturen.

Om stationsavgiften inte tas bort anser vi att regeringen i god tid inför att avtalet med A-Train löper ut² ska ta fram en inriktning för hur den fortsatta tågtrafiken till Arlanda ska stärkas, där de regionala kollektivtrafikmyndigheternas tåg ges samma möjligheter att trafikera flygplatsen som snabbflytågen efter avtalet mellan staten och A-Train löper ut.

Även angöringsavgifter för buss vid landets flygplatser strider mot villkoret god tillgänglighet eftersom det försvårar och fördyrar för medborgare och näringsliv att åka kollektivtrafik till och från flygplatserna. Regeringen bör därför i en eventuell proposition förtydliga att angöringsavgifter för buss inte bör införas.

---

² Enligt det nya avtalet, som ingicks 2019, mellan staten, genom Arlandabanan Infrastructure AB (AIAB), och A-Train kommer staten inte ha rådighet över Arlandabanan förrän år juli 2050

SVENSKKOLLEKTIVTRAFIK

2023-05-22

SVENSK KOLLEKTIVTRAFIK

Johan Wadman
VD